

УДК 657.471

Коваль Л.В.

к.е.н., доцент

доцент кафедри бухгалтерського обліку

Вінницький національний аграрний університет

м. Вінниця, Україна

Пасєка І. М.

магістрант факультету обліку та аудиту

Вінницький національний аграрний університет

м. Вінниця, Україна

ОБЛІК ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

На сьогодні питання обліку витрат є надзвичайно важливим для всіх господарюючих суб'єктів і для держави в цілому. Актуальність даної теми полягає в тому, що величина витрат представляє собою головний резерв підвищення прибутку підприємства. А тому залежно від системи обліку витрати можуть мати як доцільний, так і недоцільний характер. Сучасні вимоги системи управління вимагають єдиного найбільш ефективного підходу до вибору методу обліку витрат. Проблеми обліку витрат полягають у серйозних змінах, пов'язаних із розширенням кола облікових об'єктів, наданням гнучкості у використанні існуючих і розробці нових методик обліку, зміною місця бухгалтера в управлінні господарськими процесами [1].

Питання обліку витрат досліджувалося як зарубіжними так і вітчизняними вченими. Найбільш вагомими є праці наступних вчених: Гаврилишин Н.М., Іщенко Я.П., Матюха М.М., Підгірна А.Л., Ткачова А.І.

Для обліку витрат важливе місце займає їх класифікація.

Витрати підприємства можна класифікувати за різними ознаками. Класифікація витрат потрібна для визначення вартості продукції та відповідно для ціноутворення. Велике значення класифікації витрат в управлінні ними і, перш за все, при здійсненні калькуляції собівартості продукції для різних потреб управління (табл. 1) [2].

На побудову об'єктів обліку витрат значний вплив мають організаційна структура підприємства та організація управління [3].

Однак головною практичною проблемою для підприємств є віднесення витрат до фінансових та інвестиційних. Відповідно до НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» звичайна діяльність – будь-яка основна діяльність підприємства, а також операції, що її забезпечують або виникають внаслідок її проведення[4]. До звичайної діяльності належить реалізація оборотних активів, виробництво і реалізація продукції, виконання певних робіт та надання послуг. Звичайна діяльність поділяється на операційну та іншу діяльність. До іншої діяльності належить фінансова та інвестиційна.

Таблиця 1

Класифікація витрат

Ознаки класифікації	Групи витрат
1	2
По відношенню до виробничого процесу	основні витрати накладні витрати
По відношенню до обсягів виробництва	умовно-постійні витрати умовно-змінні витрати
За єдністю складу	одноеlementні витрати комплексні витрати
За способом віднесення на собівартість окремих видів виробництва	прямі витрати непрямі витрати
За доцільністю	продуктивні витрати непродуктивні витрати
За календарним періодом	поточні витрати одноразові витрати
За видами витрат	витрати за економічними елементами витрати за статтями калькуляції
За видами діяльності	витрати операційної, фінансової інвестиційної діяльності

Так, операційна діяльність – це основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю [4].

Під інвестиційною діяльністю розуміють придбання і реалізація частини необоротних активів та фінансових інвестицій, що не є еквівалентами грошових коштів.

До фінансових належать операції, в результаті здійснення яких відбувається зміна в складі та розмірі власного капіталу а також позик підприємства (сюди слід віднести одержані відсотки, дивіденди, залучення позикових коштів та сплату відсотків по них). Однак виникають труднощі при віднесенні витрат на рахунки відповідно до видів діяльності.

Згідно Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій у складі рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності» є такі субрахунки як 941 «Втрати на дослідження та розробки» та 944 «Сумнівні та безнадійні борги», які є досить сумнівними в результаті проведення не безпосередньо самої операційної діяльності, а за операціями [2].

На нашу думку не зрозумілим є порядок формування резерву сумнівних боргів, які виникають під час реалізації готової продукції підприємством по рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Створення такого резерву також може буде спричинене в результаті реалізації фінансових інвестицій. При цьому їх собівартість реалізації відображають по рахунку 97 «Інші витрати». Таким чином логічним є

віднесення рахунку 944 «Сумнівні та безнадійні борги» окремим субрахунком до рахунку 95 «Фінансові витрати» (перейменувати субрахунок 952 «Сумнівні та безнадійні борги від фінансової діяльності»), без вилучення його з рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності». Таким чином, в рахунку 95 «Фінансові витрати» необхідно внести новий субрахунок 952 «Сумнівні та безнадійні борги від фінансової діяльності», а існуючий 952 «Інші фінансові витрати» перенести в субрахунок 953, що буде заключним.

Окремим питанням, що заслуговує на увагу, є створення нематеріального активу власними силами. Даний процес є формою капітального інвестування, тобто безпосередньо не пов'язано з операційною чи основною діяльністю. Окреслений процес пов'язаний з інвестиційною діяльністю, що забезпечує її виконання.

Так як субрахунок 941 «Витрати на дослідження і розробки» відображає інформацію переважно по витратах інвестиційної діяльності, то було б логічним перенести інформацію з даного субрахунку на субрахунок 971 «Собівартість реалізованих фінансових інвестицій» та перейменувати його на 971 «Інші інвестиційні витрати», оскільки для обліку інформації про інвестиції існує рахунок 96 «Витрати від участі в капіталі».

Окрім цього слід приділити особливу увагу собівартості необоротних активів. На нашу думку її слід відносити на субрахунок 943 «Собівартість реалізованих виробничих запасів» попередньо перейменувавши його на «Собівартість реалізованих необоротних активів та виробничих запасів». Субрахунок 902 «Собівартість реалізованих товарів» залишити суцільно для підприємств торгівлі.

Таким чином використання вказаних пропозицій дасть змогу більш точно відобразити інформацію про витрати підприємства в обліку, що сприятиме вчасному прийняттю управлінських рішень на всіх рівнях управління.

Список використаних інформаційних джерел

1. Гаврилишин Н.М. Проблеми обліку витрат в Україні та напрямки його удосконалення / Н.М. Гаврилишин, А.Л. Підгірна // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2011/Economics/7_88482.doc.htm
2. Матюха М.М. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку витрат діяльності підприємства / М.М. Матюха, А. І. Ткачова // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>
3. Іщенко Я.П. Об'єкти обліку витрат в системі управлінського обліку / Я.П. Іщенко, О.М. Зотько // Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки: збірник наукових праць молодих науковців, аспірантів, здобувачів і студентів / відп. ред. З.В. Герасимчук. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010. – С.310-314.
4. НПС(БО) 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» №73 від 07.02.2013р. (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.